

Svar motion 1/2017- införande av efterskottsbetalning av tillsynsavgifter

Tillsyn och tillväxts slutrapport avser livsmedelstillsyn och tillsyn enligt alkohollagen gentemot besöksnäringsföretag. Rapporten hänvisar till den så kallade Rättviksmodellen för livsmedelskontroll. Rättviksmodellen går i korthet ut på att avgiften är uppdelad i två delar, en fast avgift och en rörlig avgift. Företagaren betalar en årlig administrativ avgift och debiteras sedan för utförd kontroll. Avgifter enligt Rättviksmodellen är alltså inte i sin helhet fakturerade i efterskott. I dagsläget har Robertsfors kommun en årlig avgift för verksamheter som omfattas av tillsyn inom livsmedelslagstiftning och alkohollagen.

I Förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter (SFS 2006:1166) 3§ första stycket framgår det att en kontrollmyndighets kostnader för den offentliga kontrollen av livsmedel och ekologisk produktion ska täckas av en årlig avgift. Vidare står det i samma paragraf tredje stycket att bestämmelserna i första stycket innefattar skyldighet för en kommun att ta ut en årlig avgift för att täcka kommunens kostnader för offentlig kontroll (Näringsdepartementet, 2006).

Livsmedelsverkets uppfattning är den att ett uttagande av avgift enligt den så kallade Rättviksmodellen kan strida mot lagstiftningen, bland annat mot kravet på att ett helt avgiftsbelopp ska tas ut av livsmedelsföretagaren för varje påbörjat kalenderår (Livsmedelsverket, 2015). Livsmedelsverket anser därför att det inte är möjligt för kontrollmyndigheter att ta ut avgifter för den "normala livsmedelskontrollen" i efterhand med nuvarande lagstiftning (Livsmedelsverket, 2015).

När det gäller avgifter för livsmedelstillsynen så kommuniceras alltid dessa med företagaren innan beslut om årlig avgift tas. I kommunikeringen bifogas riskbedömningsmodellen som vi utgår ifrån när avgiften bestäms. Företagaren har då också tid på sig att höra av sig till Samhällsbyggnadskontoret för att ställa frågor kring avgiften. Riskbedömningen görs i regel efter att ett första besök har gjorts. Då har man möjlighet att diskutera med företagaren kring verksamhetens omfattning. Riskbedömningsmodellen fastslogs av fullmäktige i samband med att taxan togs.

Tillsyn och tillväxts slutrapport avser inte tillsyn enligt miljöbalken. Samhällsbyggnadskontoret/miljö vill ändå informera om vår tillsyn och tillsynsavgifter inom miljöbalkens område. Tillsyn enligt miljöbalken är i dagsläget indelat i två grupper. Gruppen som har årlig avgift har beräknats utifrån en riskbedömning ur miljö- och hälsosynpunkt samt som anses ha stor betydelse för miljömålen. Denna grupp är alltså verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalkens regelverk. De verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga anses medföra större risker för skada eller olägenheter för människors hälsa och/eller miljön. Enligt miljöbalken ska vi bedriva regelbunden tillsyn. Tillsynsbehovet varierar mellan olika tillsynsområden och verksamheter. De verksamheter som anses ha stor betydelse för miljömålen har alltså ett större behov av tillsyn.

Den andra gruppen är den grupp som har timavgift, det vill säga att de betalar avgift i efterskott. Dessa verksamheter är så kallade U-verksamheter, vilket innebär att de omfattas av vår tillsyn men är inte nog stora/miljöfarliga för att vara tillstånds- eller anmälningspliktiga. Sådan tillsyn är bland annat all tillsyn inom hälsoskyddsområdet exempelvis på camping, massörer och skolor men också miljötillsyn på t.ex. åkerier, små verkstäder och små jordbruk. Dessa verksamheter kontaktas i regel innan inspektionen och informeras om

tillsynsavgiften samt vad tillsynen innebär. Verksamhetsutövaren har då möjlighet att ställa frågor. Tilläggas kan också att Rättvik tillämpar årliga avgifter med förskottsbetalning för tillsyn enligt miljöbalken.

Den rättelsetrappa som beskrivs i Tillväxt och tillsyns slutrapport är något som redan tillämpas vid den operativa tillsynen inom både livsmedelsområdet och miljöbalken. En muntlig dialog förs alltid med verksamhetsutövaren vid tillsynsbesöket där eventuella brister påpekas. Efter tillsynsbesöket skrivs en inspektionsrapport i vilken bristerna återigen beskrivs.

Det bör också tas i beaktande att tillsynsmyndigheten är skyldig att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad samt att göra en polisanmälan vid misstanke om brott. Naturvårdsverket beskriver också i sin publikation Operativ tillsyn Handbok 2001:4 att det är av största vikt att handläggaren undviker att falla in i konsultrollen där handläggaren blir delaktig och ansvarig för de lösningar som väljs så att en oberoende granskning äventyras. Tillsynsmyndigheten bör ge det stöd och den vägledning som verksamhetsutövaren behöver, men myndigheten är inte skyldig och bör inte bistå verksamhetsutövaren i detaljlösningar, exempelvis med att identifiera vilka åtgärder och rutiner som är mest lämpliga (Naturvårdsverket, 2001).

Miljöinspektörerna på Samhällsbyggnadskontoret/miljö upplever att inställningen från de verksamheter vi tillsynar är överlag positiv. Många företagare är ensamma och tycker därför att inspektionerna är givande då de får råd och information kring de regler som gäller. Samhällsbyggnadskontoret/miljö har mottagit ytterst få klagomål angående att den årliga avgiften ska betalas i förskott. De verksamheter som har årlig avgift har också fått den tillsyn de har betalat för.

Referenser

Naturvårdsverket, Handbok 2001:4 Operativ tillsyn- Handbok med allmänna råd för tillsynsmyndigheten. 2001. Stockholm

Näringsdepartementet, Svensk författningssamling 2006:1166, Förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, 2006.

Livsmedelsverket, Aktuella frågor kring efterdebiterad respektive utebliven kontroll, 2015, <https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/livsmedelskontroll/offentlig-kontroll/aktuella-fragor-kring-efterdebiterad-respektive-utebliven-kontroll/> (hämtad 2017-03-20).

Bilaga: Motion 1/2017

Samhällsbyggnadschefens förslag till beslut:

Allmänna utskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att motionen avslås i sin helhet då den kommer att strida mot gällande lagstiftning.